

Na kole bez hranic

Průvodce po cyklostezkách Hlučínska

Tento materiál byl vydán v rámci projektu reg. č. CZ.3.22/3.3.04/11.02633
s názvem NA KOLE BEZ HRANIC / NA ROWERZE BEZ GRANIC za finanční podpory
z Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika 2007 - 2013.

Obce Hlučínska a jejich zajímavosti

Vítejte na Hlučínsku

Jste na cestách a Vaše povinnosti Vás zavály do Slezska? Nebo teď sedíte v klidu Vašeho domova a plánujete si, co s Vaším volným časem? Tak promažte své kolo nebo nasedněte do auta, autobusu či vláčku, nastavte si své GPS navigátory a přijedte se k nám podívat. Hlučínsko je bez přehánění zajímavým a svérázným regionem, který Vám má co nabídnout. Hlučínsko je malebným koutem nacházejícím se mezi řekami Opavou a Odrou, v blízkosti měst Opava a Ostrava a hranice s Polskem. Je krajinou rozlehlých úrodných lánů, zelených lesů a vodních ploch, oplývající nejen přírodními krásami, ale také množstvím dochovaných kulturních památek, pestrrou škálou architektonických a řemeslných zajímavostí, folklórními tradicemi, pohostinností a přátelským duchem.

BĚLÁ

www.obecbela.cz

První písemná zpráva o existenci obce je z roku 1349. Ves byla ve 14. a 15. století v majetku vladckého rodu. Bělá byla 1. 1. 1979 sloučena s Chuchelnou a dnes je opět samostatnou obcí.

Kostel sv. Jana Křtitele

(GPS: 49°58'24.51"N, 18°8'57.8"E)

Filiální kostel vysvěcený v r. 1933 s umělou lurdskou jeskyňkou a sochou Panny Marie Lurdské.

Hájenska U Chmelíka - pstruží farma

(GPS: 49°57'55.80"N 18°09'10.13"E)

Stará myslivna rodiny Rothchildů z roku 1896 se pstruží farmou je umístěna cca 1 km za obcí Bělá směrem na obec Závada.

Návštěvníci si zde mohou vyzkoušet rybolov a ochutnat místní specialitu „Pstruh na másle“.

Priessnitzové koupele

(GPS: 49°58'18.38"N, 18°9'6.28"E)

Od roku 2004 lze v obci Bělá navštěvovat léčebné bazénky, založené na Priessnitzově metodě. Bazénky se nacházejí v příjemném prostředí obklopeném přírodou. Větší bazének slouží jako venkovní koupel dolních končetin, menší pro koupel horních končetin.

V obci Bělá můžete navštívit také nové hřiště pro malé a velké turisty, v blízkosti léčivého pramene se nachází Diagnostická stezka zdraví, labyrint a další relaxační zařízení.

BOHUSLAVICE

www.bohuslaviceuhlucina.cz

První písemná zmínka o obci Bohuslavice je z roku 1288. V té době patřila k panství mocného rodu pánů z Kravař, kteří se v jedné rodové linii označovali přídomkem „z Bohuslavic“. Na katastru obce se nachází celkem 8 rybníků, které jsou všechny určeny k chovu ryb, především kaprů.

Kostel Nejsvětější Trojice

(GPS: 49°56'33.04"N; 18°7'42.34"E)

Farní kostel vysvěcený v r. 1747 s věží umístěnou na nezvyklé východní straně. Společně s ohradní zdí a přilehlou kapličkou z 2. pol. 19. století je státem chráněnou kulturní památkou. Interiér je bohatě vyzdoben freskami opavského malíře z 18. století Josefa Matyáše Lasslera a obrazy křížové cesty, kterou namaloval p. Vincenc Hurník, dlouholetý bohuslavický farář.

Struhalův dub

Památný strom, přibližně 400 let starý dub, stojí za obcí vlevo od cyklotrasy směrem na Chuchelnou. Kolem stromu kdysi vedla kupecká cesta.

BOLATICE

www.bolatice.cz

První písemná zmínka o obci je z roku 1250, v dopise papeže Inocence IV., který území obce dává pod ochranu cisterciáckému klášteru na Velehradě. Součástí obce je osada Borová, kterou založila v roce 1786 knížata Alois a Eugen Hennovi.

Kostel sv. Stanislava

(GPS: 49°57'7.97"N; 18°5'4.88"E)

Kostel postavený v Bolaticích roku 1703 je zasvěcen sv. Stanislavu, polskému biskupovi. V roce 1912 byl rozšířen, v letech 1999 - 2001 prošly generální opravou obě věže i střecha kostela.

Zámek

(GPS: 49°57'8.3"N, 18°4'52.98"E)

Barokní zámek s raně barokním portálem byl postaven v letech 1724 - 1748. V současné době je zámek po celkové rekonstrukci a stal se sídlem obecního úřadu.

Kontakt: Hlučínská 95/3, 747 23 Bolatice

Skanzen lidových tradic a řemesel

(GPS: 49°57'8.98"N, 18°5'4.3"E)

Skanzen byl vybudován v roce 2002. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout obytné části domu (jizbu, kuchyň, místnost služby), prádelnu, stáj pro koně, chlív pro krávy, srubek (špýchar) aj.

V dalších dvou místnostech se mohou seznámit s řemeslnými nástroji, zemědělskými stroji a nářadím, používanými na statku.

Kontakt: ul. Svobody, 747 23 Bolatice, tel.: 553 654 999

Koupaliště

(GPS: 49°57'4.9"N; 18°5'1"E)

Sportovně-rekreační areál, součástí je bazén 30x25 m, bazén pro neplavce 15x25 m a dětské brouzdaliště. K dispozici je beach volejbal, volejbal, nohejbal, ruské kuželky, kriket, petanque, stolní tenis, badminton, soft tenis. Dále je součástí areálu penzion, sauna, fitnesscentrum, půjčovna kol a restaurace.

Kontakt: Ke Koupališti 630, 747 23 Bolatice, tel.: 553 655 188, www.penzionbolatice.net

Chuchelenský les - Naučná stezka

(GPS: 49°57'37.68"N; 18°6'33.58"E)

Značená stezka začíná a končí v Borové, je dlouhá asi 6 km.

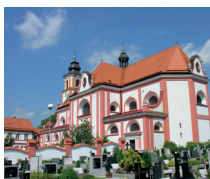
Návštěvníci se mohou projít lesem, zastavit se na 2 odpočívadlech, na jednom (Pinkadélko) prameni i potok Zbojnička. V průběhu trasy se mohou seznamovat pomocí cedulek a tabulí s flórou a faunou tohoto lesa.

Hřebčín AMONA

(GPS: 49°57'20.89"N; 18°6'19.25"E)

Zaměřen na chov historicky jedinečných trakénských (východopruských) koní a výkonných kříženců. Jezdecký klub zajišťuje i agroturistiku, ekologické zemědělství a ukázky tradičních řemesel venkova.

Kontakt: Borová 125, 747 23 Bolatice, tel.: 553 654 572, 777 269 849

DARKOVICE

www.darkovice.cz

První písemná zmínka o obci Darkovice pochází z roku 1250. Jedná se o listinu papeže Inocence IV, která dokládá, že český král Václav I. daroval obec cisterciáckému klášteru na Velehradě.

Kostel sv. Hedviky

(GPS: 49°56'25.78"N, 18°13'28.57"E)

Kostel sv. Hedviky je dominantou obce. Byl posvěcen 3. 7. 2005. Křížová cesta je dílem akademického malíře Milivoje Husáka.

Přírodní koupaliště

(GPS: 49°56'13.68"N; 18°12'56.42"E)

V západní části obce se nachází sportovně-rekreační areál s přírodním koupalištěm. V rámci tohoto koupaliště je vybudovaný i menší sportovní komplex, kde se nalézá hřiště pro beach volejbal, dětské minicentrum a restaurace. Před koupalištěm je bludný kámen.

Kontakt: Darkovice, tel.: 595 051 105, 731 580 055

DOLNÍ BENEŠOV

www.dolnibenesov.cz

Listem českého krále Vladislava Jagellonského bylo r. 1493 povýšeno na městečko i s udělením práva jarmarku. Město Dolní Benešov se rozkládá na levém toku řeky Opavy, mezi městy Opavou a Ostravou. Návštěvníci města mohou využít příjemné procházky kolem řady rybníků, z nichž největší je rybník Nezmar.

Restaurace Sport - sportovně oddechové centrum

(GPS: 49°55'10.36"N; 18°6'51.14"E)

Sportovně oddechové centrum nabízí 2 bowlingové dráhy, squash, fitness a restauraci s venkovním posezením.

Kontakt: náměstí Svobody 82, 747 22 Dolní Benešov
tel.: 724 330 801

Sportovní letiště v Dolním Benešově – Zábřehu

(GPS: 49°55'41.99"N, 18°4'41.99"E)

Zde je možno zajistit vyhlídkové lety či saskoky padákem. Sesskoky zájemců probíhají na cvičných padácích typu křídlo z výšky 1 100

až 1 200 metrů nad zemí s automatickým otevřením padáku.
Kontakt: letiště Zábřeh, 747 22 Dolní Benešov, tel.: 553 655 077,
www.lkza.cz

Kostel sv. Martina

(GPS: 49°55'8.36"N, 18°6'48.65"E)

Kostel byl postaven v roce 1678 na místě původního dřevěného kostela. V létech 1723 byla přistavěna kaple sv. Josefa. V letech 1812 – 1814 došlo k úpravám interiéru kostela. V letech 1843 – 1844 byly instalovány varhany z dílny opavského varhaníka Karla Kuttlera. Poslední velké stavební úpravy probíhaly v letech 1861 – 1863, a to výstavbou kostelní věže.

Zámek

(GPS: 49°55'1.05"N, 18°6'55.71"E)

Klasicistní zámek ve středu obce sestávající se ze dvou objektů. Jádrem zámku je ze 16. století a v 17. stol. k němu byla přistavěna dvoupatrová barokní budova. Z původní tvrze se zachoval kamenný portál z r. 1498 se znakem pánů z Drahotuše. Součástí budov je i zámecká kaple, která slouží jako lapidárium. Jsou zde vystaveny originály barokních soch Immaculaty a Jana Nepomuckého a další mobiliář především duchovního charakteru. Součástí zámku je také anglický park o rozloze 1,7 ha. V parku je umístěn památník Cypriana Lelky – buditele slezského lidu. Dnes je zámek sídlem městského úřadu.

Koutské a Zábřežské louky

(GPS: 49°55'12.99"N, 18°4'34.29"E)

Přírodní rezervace - rašelinné louky s význačnými mokřadními společenstvy rostlin. Byla vyhlášena v roce 1973 a v roce 1997 podstatně rozšířena na plochu 375,70 ha. Přírodní rezervace je ojedinělý ucelený komplex mokřadních luk, luhů a rozptýlené zeleně se zbytky slepých, mrtvých ramen a periodicky zaplavovaných tůň v nivě řeky Opavy. Je to biotop ohrožených a velmi vzácných druhů živočichů a rostlin.

HAŤ

www.obechat.cz

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1250. Hať je obcí příhraniční a sousedí s Polskem. Leží v severovýchodní části Hlučínska, v mírném údolí potoka Bečva, v typicky zemědělské krajině polí Hlučínské pahorkatiny. Cykloturistické trasy vedou krásným a nenáročným terénem a navazují na trasy v Polsku.

Kostel sv. Matouše

(GPS: 49°56'53.34"N, 18°14'11.99"E)

Jednolodní barokní stavba postavená opavskou jezuitskou kolejí v roce 1731.

Jezdecký klub Červánek

(GPS: 49°56'48.19"N; 18°15'19.55"E)

Umožňuje volnou jízdu krajinou, western, voltiž a jízdu v kočáře.

Kontakt: Lipová 71, 747 16 Hať, tel.: 595 056 004

HLUČÍN

www.hlucin.cz

Město Hlučín bylo založeno roku 1256 českým králem Přemyslem Otakarem II. Město patří k přirozeným centrům regionu. V historii byly k městu připojovány a opět od něj oddělovány menší obce. V současnosti Hlučín zahrnuje také městské části Bobrovníky a Darkovičky.

Sportovně rekreační areál - Hlučínské jezero

(GPS: 49°53'32.06"N, 18°10'38.36"E)

Rozsáhlý areál vodních sportů s travnatými plážemi je umístěn u přírodního jezera o rozloze 140 ha. Nabízí všechny možnosti spojené s koupáním a vodními sporty (windsurfing, plážový volejbal, půjčovna loděk a vodních kol, vodní vlek – vodní lyže, tenis, volejbal, fotbal, minigolf). Jsou zde rovněž skvělé podmínky pro rybaření.

Kontakt: tel.: 595 041 307, www.sra-hlucin.cz

Sportovní hala Hlučín

(GPS: 49°54'0.055"N, 18°11'40.838"E)

Hala je vybavena veškerým zařízením umožňujícím pořádání regulérních zápasů v basketbalu, volejbalu, házené či sálové kopané. K dispozici je bowling, sauna a solárium.

Kontakt: Tyršova 5a, 748 01 Hlučín, tel.: 595 043 677, www.sra-hlucin.cz

Areál čs. opevnění v Hlučíně – Darkovičkách

(GPS: 49°55'31.098"N, 18°13'16.109"E)

Ojedinelý obranný systém je unikátní a jedinečnou, evropsky ceněnou, technickou a stavební památkou. Pevnost „Alej“ je nejzachovalejším pěchotním srubem v České republice. Výzbroj a vybavení opevnění je autentické z roku 1938. Všechny objekty spojuje naučná stezka.

Kontakt: Hlučín-Darkovičky, tel.: 595 051 110, www.szmo.cz

Zámek - Muzeum Hlučína

(GPS: 49°53'47.271"N, 18°11'7.554"E)

Původně pozdně gotický zámek z počátku 16. století dnes tvoří trojkřídlá jednoposchodová budova. V jeho prostorech je umístěno Informační centrum a Muzeum Hlučína, které je zaměřeno na město Hlučín a region Hlučínska v jeho historických hranicích. Dále se zde nachází ředitelství Kulturního centra Hlučín, městská knihovna a ateliéry Základní umělecké školy Pavla Josefa Vejvanovského Hlučín.

Kontakt: Zámecká 4, 748 01 Hlučín, tel.: 595 041 617,

www.info.hlucin.com, www.muzeum.hlucin.com, www.kc-hlucin.cz

Dětský ranč Hlučín

(GPS: 49°53'37.788"N, 18°10'44.318"E)

Dětský ranč v areálu o rozloze 12,4 ha provozuje hipoterapii zaměřenou na léčbu vybraných nemocí a rekondiční ježdění pro veřejnost.

Kontakt: Celní 1, 748 01 Hlučín, tel.: 595 043 033,

www.detskyranc.info

HNĚVOŠICE

www.hnevoseice.cz

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1288, původně zde byl dvůr s tvrzí. Obec se nachází v severní části okresu Opava při státní hranici s Polskem. Hněvošice leží na historické trase spojující Opavu s Ratibořím.

Kostel Krista - Dobrého pastýře

(GPS: 50°0'17.49"N, 18°0'44.37"E)

Novodobá stavba, která je významnou stavební dominantou obce.

Kostel sv. Petra a Pavla

(GPS: 50°0'20.25"N, 18°0'35.95"E)

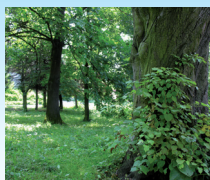
Barokní dřevěný kostel z roku 1730, který byl obnoven v roce 1842.

Vnitřní zařízení pochází většinou z 30. let 18. století.

Přírodní rezervace Hněvošický háj

(GPS: 50°0'1.51"N, 18°0'1.89"E)

Přírodní rezervace - dubohabrový porost s křovitým patrem a bohatou karpatskou květenou.

OSTRAVA-HOŠŤÁLKOVICE

www.hostalkovice.cz

Hošťálkovice leží na soutoku řek Opavy a Odry. Nejstarší německy psaná listina z roku 1377, týkající se dělení Opavska, zmiňuje i ves Hošťálkovice. V roce 1832 byl na místě tvrze vystavěn empírový zámek. Výrazným objektem a celoměstskou dominantou je televizní vysílač. Přírodní útvar kolem řek Odry a Opavy je navržen jako biokoridor a biocentrum. Obec je nyní administrativně městskou částí Ostravy.

Kostel Všech svatých

(GPS: 49°50'52.27"N, 18°12'49.34"E)

Kostel z roku 1793, rekonstruovaný do dnešní podoby v r. 1903. Ve věži kostela je zvon Petr, odlitý v r. 1668.

CHLEBIČOV

www.chlebicov.cz

První písemná zmínka o Chlebičovu pochází z roku 1250, kdy byl majetkem cisterciáckého kláštera na Velehradě. Podle pověsti založil obec mnich Chlebiš. Leží nad říčními terasami řeky Opavy v mírně zvlněné zemědělské krajině.

Koupaliště

(GPS: 49°57'26.22"N; 17°58'16.9"E)

Požární nádrž upravená na koupaliště.

Kaple Panny Marie Růžencové

(GPS: 49°57'34.34"N; 17°58'9.45"E)

Kaple Panny Marie Růžencové byla postavena v roce 1895, její rekonstrukce proběhla v roce 1997. V její blízkosti je k vidění bludný kámen.

CHUCHELNÁ

www.chuchelna.com

První písemná zmínka o obci, nacházející se na česko-polské hranici, je z roku 1349. Ke konci 15. století po spojení původního rodu Lichnovských a polského rodu z Voštic se Chuchelná roku 1608 stává správním centrem panství rodu Lichnovských. V roce 1773 je rodu Lichnovských pruským králem Fridrichem II. udělený stav knížecí a roku 1778 se stávají vlastníky zámku Hradec nad Moravicí. Koncem 2. světové války v roce 1945 na základě Benešových dekretů dochází ke konfiskaci jejich veškerého majetku.

Roubené špýchary

Dva roubené špýchary, ukázka lidové architektury.

Hrobka Lichnovských – Kaple sv. Kříže

(GPS: 49°59'13.37"N, 18°7'7.14"E)

Romantizující osmiboká centrální stavba z neomítnutého režného zdiva ze začátku 20. století. V kapli jsou uloženy ostatky 5. knížete Karla Maria Lichnovského, jeho ženy Marie, princezny von Croy Düllmen a jejich syna, 6. knížete Karla Maxe Lichnovského. V roce 2009 byly artefakty ostatků po 56. letech zpřístupněny veřejnosti po té, co byly v roce 1953 zazděny.

Zámek Lichnovských

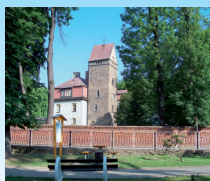
(GPS: 49°59'17.19"N, 18°7'4.19"E)

Raně barokní zámek z první poloviny 17. století byl postaven svobodným pánem Jiřím Lichnovským. Roku 1853 byl přistaven Dům Kavalírů k ubytování hostů. Zámek sloužil jako lovecká rezidence, kterou také po sjednocení německy hovořících zemí v roce 1781 navštívil německý císař Vilém II. a rovněž blízký přítel 6. knížete Karla Maxe Lichnovského. Od roku 1952 je zde rehabilitační ústav. V areálu bývalého zámku se nachází také zámecký park o rozloze 5,5 ha.

Dívčí dům - Mädchenheim

Bytový dům, postavený v roce 1920, sloužil nejen jako ubytovna pro zaměstnankyně fabriky pro zpracování lnu, ale také pro výchovu mladých dívek pro mateřství. Architektem budovy je dvorní architekt

rodu Lichnovských Jilius Bühler, který působil na dvoře rodu Lichnovských do roku 1920.

KOBERICE

www.koberice.cz

Údajná nejstarší zmínka o Kobericích pochází z roku 1183. Jde však o falsifikát ze 13. století. Potvrzená písemná zmínka o obci je z roku 1236, kdy moravský markrabě Přemysl potvrdil obec za majetek hrobnické komendě johanistického řádu.

Špýchary

(GPS: 49°59'15.92"N; 18°3'16.19"E)

Soubor 13 roubených špýcharů z 18. a 19. stol. na ul. Mlýnská, Slezská a Osmilány.

Kostel Nanebevzetí P. Marie

(GPS: 49°59'8.30"N, 18°3'4.70"E)

Novogotický farní kostel z r. 1896 postavený na místě starého dřevěného kostela se zvony, které pocházejí z let 1487 a 1499.

Čujkův mlýn

(GPS: 49°59'14.655"N, 18°3'18.542"E)

Zděná budova z režných cihel z r. 1913 postavená na místě původního vodního mlýna z r. 1756, která sloužila jako vodní mlýn až do r. 1964 se zachovalými mlýnskými stroji.

KOZMICE

www.kozmice.cz

V nejstarším dokumentu jsou Kozmice pojmenovány jako „Kosmicze“. Tento dokument pochází z r. 1349. Kozmice dostaly svůj název, tak jako mnohé jiné vesnice, od křesťných jmen svých zakladatelů. Obec je odvozena od křesťného jména „Kozma“.

Kostel sv. Floriána

(GPS: 49°54'42.74"N, 18°9'17.44"E)

Stavba byla zahájena r. 1934 a byla dokončena v r. 1936. Za 2. sv. války byl částečně zničen. V kostele se nachází malovaná křížová cesta v životní velikosti. V roce 2002 byla postavena nová věž kostela.

Stodola s ohradní zdí

(GPS: 49°54'53.70"N, 18°9'13.19"E)

Památkově chráněná stodola s cihlovou ohradní zdí z konce 19. století.

KRAVAŘE

www.kravare.cz

Kravaře vznikly kolem roku 1224 v údolní nivě řeky Opavy. Během staletí se Kravaře staly centrem malého panství východní části Opavska, které nejvíce proslavil rod svobodných pánů z Eichendorffu. Ten nechal v letech 1721-1728 přestavět kravařský zámek v duchu vrcholného baroka a založil přilehlý anglický park, který je dnes upravený pro účely golfového hřiště. V zámku je instalována expozice věnovaná právě životu Eichendorffů, historii Kravař i obyčejných lidí na Hlučínsku.

Kontakt: Alejní 24, 747 21 Kravaře, tel.: 553 671 201, www.kravare.cz

Buly Aréna

(GPS: 49°55'59.46"N, 18°1'49.60"E)

Buly Aréna nabízí ledovou plochu, tenisovou halu, bowlingovou dráhu, dětské a fotbalové hřiště, Adventure Golf, fitness a hotel s restaurací, aquaparkem s tobogánem, saunou. Buly Aréna představuje skvělé zázemí pro aktivní sport i rekreaci a je největším sportovním – rekreačním komplexem v širokém okolí.

Kontakt: Kostelní 2061/28a, 747 21 Kravaře, tel.: 553 653 937, www.bulyarena.cz

Zámecký golf club Kravaře

(GPS: 49°55'44.02"N, 17°59'57.19"E)

Zámecký golf club Kravaře je citlivě zasazen do anglického parku kolem barokního zámku a staleté stromy a mnohé vodní toky určují jedinečný charakter tohoto hřiště. V zámeckém parku je vybudováno nové 18-ti jamkové hřiště, které je určeno nejen profesionálům, ale zejména všem, kteří si chtějí tento atraktivní sport vyzkoušet.

Kontakt: Alejní 26, 747 21 Kravaře, tel.: 553 673 202,

www.golf-kravare.cz

Kostel sv. Bartoloměje

(GPS: 49°55'57.7"N; 18°0'15.33"E)

Novogotický farní kostel z let 1894 - 1896 byl postaven významným místním stavitelem Josefem Seyfriedem.

Kostel sv. Mikuláše

(GPS: 49°55'52.84"N, 18°1'51.51"E)

Byl dostavěn roku 1928 za technického dozoru Franze Luzara.

OSTRAVA-LHOTKA

www.lhotka.mmo.cz

Obec vznikla na přelomu 13. a 14. století. První písemná zpráva pochází z roku 1464. Za panství Rotschildů, kteří byli majiteli vítkovických železáren, se Lhotka změnila v dělnickou obec. Obec je nyní administrativně městskou částí Ostravy.

Kaple sv. Urbana

(GPS: 49°51'25.03"N, 18°13'46.97"E)

Kaple pochází z roku 1889.

LUDEŘOVICE

www.ludgerovice.cz

První písemné zmínky o obci pocházejí z r. 1303. Součástí obce je i osada Vrablovec. Leží v mírně zvlněné lesnaté krajině na východním okraji Oderských vrchů.

Kaskáda rybníků

(GPS: 49°52'42.02"N, 18°14'20.20"E)

V této malebné rekreační oblasti je možnost rybolovu, ale také rekreační běh, jízda na kole, sběr lesních plodů, v zimě pak bruslení.

Chrám sv. Mikuláše

(GPS: 49°53'28.13"N, 18°14'21.99"E)

Novogotický chrám byl postaven v letech 1906 a 1907. Jedná se o podélnou jednolodní stavbu postavenou částečně z režných a částečně z glazovaných cihel. Hranolová věž dosahuje výšky 75 metrů. V interiéru jsou velké varhany z roku 1932.

Kaplička - tzv. „Švédská kaplička“

(GPS: 49°52'55.04"N, 18°14'22.98"E)

Památkově chráněná kaplička na Vrablovecké ulici. Švédové tu byli při svém tažení v třicetileté válce dvakrát a pod kapličkou leží ti, kteří tu padli.

Restaurace a bowling Selský dvůr

(GPS 49°53'5.320"N, 18°14'59.283"E).

Bowling se 3 dráhami, kulečník, velkoplošná projekce, stylový salónek a skvělá kuchyně. Kontakt: Hlučinská 442/53, 747 14 Ludgeřovice, tel.: +420 595 048 440, mobil +420 604 759 750, www.selskydvur-bow.cz

OPAVA-MALÉ HOŠTICE

www.malehostice.cz

První dochovaná písemná zpráva o existenci obce pochází až z roku 1230. K ČSR byla připojena v r. 1921. Malé Hoštice, ke kterým náležela i osada Pusté Jakartice, byly v r. 1970 připojeny k Opavě jako samostatná městská část.

Kaple Panny Marie Lurdské - z r. 1888

(GPS: 49°56'8.292"N, 17°56'39.828"E)

Kaple sv. Jana Nepomuckého - z r. 1656

(GPS: 49°56'8.561"N, 17°56'38.765"E)

MARKVARTOVICE

www.markvartovice.cz

První písemná zpráva o obci pochází z roku 1377, kdy Markvartovice držel jistý Rosat, lesník opavských knížat Hanuše a Mikuláše.

Kaple Nejsvětější Trojice

(GPS: 49°54'59.854"N, 18°13'59.946"E)

Raně barokní kaple z r. 1657 byla za války vybombardována a obnovena po r. 1945.

OLDŘIŠOV

www.oldřišov.cz

Oldřišov patří k nejstarším obcím na Hlučínsku. Již v 11. století vedla přes toto území obchodní cesta spojující Moravu se severní oblastí Baltu. První ověřená písemná zmínka o obci je datována do roku 1234 v latinsky psané listině moravského markraběte Přemysla klášteru premonstrátského řádu olomoucké diecéze se sídlem v Hradisku u Olomouce.

Kostel Narození Panny Marie z roku 1809

(GPS: 49°59'33.905"N, 17°57'56.942"E)

V roce 1931 byla provedena rozsáhlá stavební úprava, byla vybudována kaple Panny Marie a přistavěna nová sakristie. Během bojů 2. světové války byl velmi poničen.

Barokní zámek

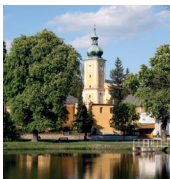
(GPS: 49°59'28.270"N, 17°57'48.080"E)

Patrový barokní zámek z 2. poloviny 17. stol. na místě někdejší tvrze.

Topol

(GPS: 49°59'29.991"N, 17°57'47.256"E)

Ve zdejším parku roste mohutný topol černý.

PETŘKOVICE

www.petrkovice.eu

První písemná zmínka o existenci obce pochází až z roku 1377. V Petřkovicích byla zahájena první hlubinná těžba kamenného uhlí v regionu - 1782. Těžba byla definitivně ukončena v r. 1986. Dnes se v areálu bývalého dolu Anselm nachází Hornické muzeum. Obec byla připojena k ČSR v roce 1920. Obec je nyní administrativně městskou částí Ostravy.

LANDEK PARK – Hornické muzeum

(GPS: 49°51'59.11"N, 18°15'41.27"E)

Hornické muzeum při západním úpatí vrcholu Landek (280 m.n.m) je největším hornickým skanzenem v České republice. Jeho areál je tvořen prostorem a objekty bývalého dolu Anselm, dříve také Masaryk či Eduard Urx. Vrchol Landek s výchozy sloje černého uhlí a jeho nejbližší okolí byly v roce 1992 vyhlášeny Národní přírodní památkou. Byla zde nalezena paleotická soška tzv. Landecké Venuše. Samotné muzeum je tvořeno několika expozicemi. Pro návštěvníky, ale hlavně děti, je nejzajímavější sférání do pomyslného dolu originálním výtahem. Zde mohou na vlastní oči vidět podmínky a způsoby práce v dole.

Kontakt: Pod Landekem 64, 725 29 Ostrava – Petřkovice, tel.:

596 131 803, 596 131 804, www.muzeumokd.cz

PÍŠŤ

www.pist.cz

První písemná zpráva o existenci obce je z roku 1228. Obec Píšť se nachází v severovýchodní příhraniční části opavského okresu, v mírně zvlněné krajině Hlučínské pahorkatiny.

Koupaliště se sportovním areálem a minigolfem

(GPS: 49°58'35.23"N, 18°11'9.22"E)

Ve sportovní - rekreačním areálu koupaliště najdete udržovanou travnatou plochu, tenisové kurty, osvětlený minigolf. V sousedství koupaliště je hřiště fotbalového klubu SLAVIA Píšť a hřiště s umělým povrchem, umožňující všechny míčové sporty. Součástí sportovní-rekreačního areálu je známá stometrová střelnice.

Kontakt: Píšť 531, 747 18 Píšť, tel.: 595 055 238, www.pist.cz/koupaliste/

Kostel sv. Vavřince - Mariánské poutní místo

(GPS: 49°58'42.32"N, 18°11'39.52"E)

Historickou dominantou obce je kostel sv. Vavřince, který byl postaven v roce 1743, dnes Mariánské poutní místo, které ustanovil

v r. 2002 biskup ostravsko-opavský. Dochovaly se zde barokní sochy sv. Petra a Pavla a soubor pěti obrazů z roku 1784 od opavského malíře F. Lichta. V hlavním oltáři kostela sv. Vavřince je umístěn obraz Matky Boží, který je starý asi 280 let, a v roce 2001 proběhla jeho korunovace papežskými korunkami. V roce 2003 byla dokončena v areálu poutního místa venkovní Křížová cesta keramických reliéfů s oddechovou a parkovou částí.

Národní přírodní památka Hranečnick

(GPS: 49°58'57.15"N, 18°9'59.8"E)

Národní přírodní památka - převažující duboborový porost s hnízdišti volavky popelavé.

Sluneční parkové hodiny

(GPS: 49°58'42"N, 18°11'37"E)

Sluneční parkové hodiny na ploše 16 x 47 metrů jsou v době svého vzniku největšími slunečními hodinami tohoto provedení ve střední Evropě. Využívají jeden ze symbolů obce Píšť, lilii, erbovního znaku pánů ze Zvole, majitelů obce v 16. století. Postaveny byly v roce 2005 v centru obce, v blízkosti kostela a obecního úřadu.

ROHOV

www.rohov.cz

První písemné zprávy potvrzující existenci obce pocházejí z roku 1349. Od roku 1676 byl Rohov majetkem K. M. Lichnovského. Od r. 1975 do r. 1990 byla obec správně přičleněna k Sudicím, dnes je opět samostatnou obcí.

Kaple sv. Petra a Pavla

(50°0'52.96"N, 18°4'23.39"E)

Kaple z r. 1932 byla postavena za pomoci dobrovolných příspěvků místních občanů. Celá kaple je postavena z 44 500 kusů pálených cihel. Vnitřní vybavení kaple tvoří hlavně oltář v gotickém stylu, sousoší sv. apoštolů Petra a Pavla a socha královny Panny Marie Lurdské, umístěna na vršku oltáře.

Kontakt: Hlavní 23, 747 25 Rohov

Stará stáj

(GPS: 50°0'56.19"N, 18°4'7.19"E)

Objekt je zajímavý z hlediska architektonického řešení – je vybudován z režných cihel a v průčelích dosud nebyl zásadním způsobem narušen.

Kontakt: Opavská, 747 25 Rohov

Statek

(GPS: 50°0'51.77"N, 18°4'27.62"E)

Areál statku z r. 1861 - charakteristický zděný opavský lidový dům s portikem, který je dokladem bytové kultury vesnice 2. poloviny 19. století. Areál statku je kulturní památkou.

Kontakt: Hlavní 20, 747 25 Rohov

Špýchary

(50°0'56.119"N, 18°4'10.548"E)

V obci se dochovaly roubené špýchary z 18. a 19. století, například u domu č. 47.

Kontakt: Hlavní 47, 747 25 Rohov

SLUŽOVICE

www.sluzovice.cz

První písemné zprávy o obci pocházejí z roku 1349. Obec a její místní část Vrbka leží necelých 9 km od města Opavy a necelé 4 km od hranice s Polskem. Obě dvě obce byly sloučeny k 1. 1. 1979.

Kaple Nanebevzetí Panny Marie

(GPS: 49°59'6.782"N, 18°0'47.067"E)

Novodobá kaple postavená roku 1997. Budova je moderní a její vzhled upoutává pozornost. Je navržena na půdorysu rovnostranného trojúhelníka, takže stavba má jednoduchý, ale zvláštní tvar. Pro zahájení stavby byl připraven základní kámen, který posvětil Jan Pavel II. při návštěvě Olomouce v roce 1995. Nápadné jsou vitráže, které prosvěćují stavbu a dodávají jí duchovní ráz.

Kaple Navštívení Panny Marie (Služovice - Vrbka)

(GPS: 49°59'6.782"N, 18°0'47.067"E)

V obci Vrbka stojí malá kaple postavená z červených režných cihel v novogotickém slohu z roku 1909. Tato kaple zapadá do komplexu

staveb, které na Hlučínsku vznikly počátkem 20. století ve stylu typickém pro severoněmecký novogotický sloh.

STRAHOVICE

www.strahovice.cz

První písemná zmínka o Strahovicích je z roku 1349. Obec leží v severní části okresu Opava na hranici s Polskem. Strahovice opřádá i pohádková minulost, kdy se do bezedné bažiny Hodinového dolu propadl zámek a po zmlklém životě se ozýval slyšitelný tikot hodin. Dnes v tomto místě vyvěrá pramenitá voda.

Špýchary

V obci se nachází dva roubené špýchary z 19. století.

Kostel sv. Augustina

(GPS: 50°0'8.97"N, 18°5'13.86"E)

Farní kostel z let 1921-24.

Kaple Panny Marie Schönstattské

(GPS: 50°0'6.23"N, 18°5'22.46"E)

Novogotická stavba postavená okolo roku 1920 z červených režných cihel.

OBEC SUDICE

SUDICE

www.obecsudice.cz

První písemná zmínka o Sudicích je z roku 1327, kdy opavský kníže Mikuláš II. prodal obec ratibořským dominikánům. Obec se nachází v malebném pohraničním údolí Sudického výběžku.

Chrám sv. Jana Křtitele

(GPS: 50°2'1.03"N, 18°4'1.23"E)

Chrám sv. Jana Křtitele je zmenšenou a poněkud pozměněnou kopií Dómu v Kolíně nad Rýnem. Stavba z roku 1906 v pseudogotickém slohu představuje ústřední část celého areálu, ke kterému ještě patří ohradní zeď s branou, hrobka, fara a hospodářské budovy. Celý tento areál je od roku 1990 kulturní památkou. Chrám i faru prováděl stavitel kostelů ve Slezsku Josef Siefert z Kravař. Všechny obrazy, i křížovou cestu, maloval hlavičský rodák Johannes Bochenek v letech 1902 - 1909.

Evangelický kostel

(GPS: 50°2'1.546"N, 18°4'18.185"E)

Nelze přehlédnout také stavbu evangelického kostela využívaného evangelickou a pravoslavnou církví na cestě směrem k hraničnímu přechodu. Slavnostní vysvěcení nového evangelického kostela se konalo 19. září 1909.

ŠILHEŘOVICE

www.silherovice.cz

První písemnou zprávou o existenci Šilheřovic je listina z roku 1377 o rozdělení majetku vévody Mikuláše II. Obec leží na staré obchodní stezce vedoucí z Polska do moravského vnitrozemí a je z větší poloviny obklopena přírodní rezervací pralesního typu zvanou Černý les. V 98 hektarovém anglickém parku je 18-ti jamkové golfové hřiště Park Golf Clubu Ostrava otevřené od roku 1970. V téměř tisícihektarovém lese je známá Bažantnice založená lesmistrem Exnerem.

Park Golf Club

(GPS: 49°55'44.16"N, 18°16'51.63"E)

Park Golf Club patří mezi nejkrásnější golfové hřiště v České republice. 18-ti jamkové hřiště se nachází v nádherném prostředí zámeckého parku a je místem konání velmi důležitých golfových soutěží.

Kontakt: Dolní 412, 747 15 Šilheřovice, tel.: 595 054 144,
www.golf-ostrava.cz

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

(GPS: 49°55'38.69"N, 18°16'16.65"E)

Barokní kostel z r. 1713.

Zámek

(GPS: 49°55'34.59"N, 18°16'28.91"E)

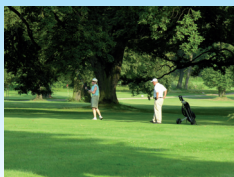
Trojkřídový zámek v klasicistním a částečně novobarokním slohu na místě zaniklé renesanční tvrze. V parku stojí pavilon zvaný Lovecký zámek a bazén se sousoším.

Kontakt: Zámecká 1, 747 15 Šilheřovice

Přírodní rezervace Černý les u Šilheřovic I a II

(GPS: 49°54'1.02"N, 18°16'21.32"E)

Přírodní rezervace - bukový prales typický pro oderskou nížinu.

ŠTĚPÁNKOVICE

www.stepankovice.cz

První písemná zmínka je z roku 1265. Obec leží v Hlučínské pahorkatině severního předhůří výběžků Nízkého Jeseníku.

Kostel sv. Kateřiny

(GPS: 49°57'32.92"N, 18°2'9.07"E)

Farní kostel z r. 1756, později nahrazen novostavbou s historizujícím vybavením.

Hřebčín Albertovec

(GPS: 49°57'54.75"N, 18°3'56.81"E)

Původní vrchnostenský dvůr zde byl vybudován v roce 1818.

Špičkoví koně z této chovatelské stanice trvale obsazují přední příčky na šampionátech. Hřebčín je známý chovem vyšlechtěného plemene trakénu. Chov těchto koní je zcela ojedinělý a Albertovec s ním dosáhl význačného uznání i ve světě.

Kontakt: Albertovec 297, 747 28 Štěpánkovice, tel.: 553 654 774, www.albertovec.cz

Špýchar

(GPS: 49°57'45.84"N, 18°2'10.14"E)

Špýchar (srubek) u Františka Ondrufa - Kontakt: Hlavní 59, Štěpánkovice

TŘEBOM

www.trebom.cz

Třebom je nejsevernější obec v okrese Opava. Leží na česko-polské hranici v n.v. 226 m, obcí protéká říčka Pština a velikostí se Třebom řadí k nejmenším vesnicím v regionu, ve které žije okolo 220 obyvatel. Dominantou obce je kostel Sv. Jiří z konce 18. století. Nedaleko se nachází nedávno opravená kaplička sv. Anny. V Třebomi se narodil hudební kantor a skladatel Josef Heimann (1830-1890), který zpracoval a vydal řadu nářevů z kancionálů. Jedná se o jeden z mála důkazů o českém zpěvu na Hlučínku v 19. století. Třebom je svým charakterem převážně zemědělská obec.

VELKÉ HOŠTICE

www.hostice.cz

První písemná zmínka o existenci obce je z roku 1222. Obec se nachází 5 km východně od okresního města Opava. Archeologické průzkumy, které byly na území obce provedeny, potvrdily život na tomto území již v 6. tisíciletí před naším letopočtem.

Kostel sv. Jana Křtitele

(GPS: 49°56'2.22"N, 17°58'23.65"E)

Kostel vystavěný v barokním slohu z roku 1773 ostravským stavitelem Jakubem Pánkem a s freskami od malíře Sebastianiho.

Pěchotní srub Křiřovátka

(GPS: 49°56'14.84"N, 17°57'18.36"E)

Součást opevnění ze 30. let 20. století.

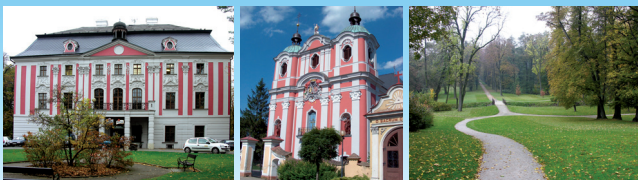
Kontakt: tel.: 553 764 112

Zámek

(GPS: 49° 55' 60.00"N, 17° 58' 20.00"E)

V roce 1754 zakoupil Velké Hoštice Ignác Dominik, hrabě Chorýnský z Ledské, který nechal na místě původního šlechtického sídla postavit v 60. letech 18. století nový pozdně barokní zámek s bohatým rokokovým dekorem podle plánů stavitele Jakuba Pánka. V současnosti je zde umístěna archeologická výstava, ve sklepních prostorách funguje vinotéka a v okolí zámku je nádherný park.

Kontakt: Zámecká 195, 747 31 Velké Hoštice

VŘESINA

www.vresina-u-hlucina.cz

První doložená písemná zmínka pochází z roku 1270, kdy zdejší osídlení připadlo k majetku velehradského kláštera. Obec se rozkládá po úbočích údolní kotliny potoku Bečva v Hlučínské pahorkatině.

Přírodní koupaliště

(GPS: 49°56'57.38"N; 18°12'16.55"E)

Přírodní koupaliště se nachází ve východní části obce pod přírodní rezervací Dařanec.

Kontakt: Sportovní 6, 747 20 Vřesina

Kostel Sv. Viléma Akvitánského

(GPS: 49°56'44.65"N; 18°11'24"E)

Byl postaven v roce 1930 stavitelem Luzarem z Koutů u Kravař ve slohu románsko - moderním. Je pokryt břidlou, věž měděným plechem. Je 28 m dlouhý, 14 m široký a věž je 40 m vysoká a má 6 zvonů. Stavba byla realizována v době krize za neuvěřitelně krátkou dobu 5 měsíců. V roce 2004 proběhla rekonstrukce kostela.

Přírodní rezervace Dařanec

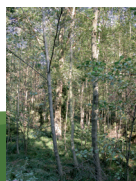
(GPS: 49°57'30.72"N, 18°11'44.37"E)

Státní přírodní rezervace vyhlášená r. 1969 - lesní porost habrodubového lesa a buků s výskytem vzácné flóry a s výměrou 33 hektarů. Rezervace Dařanec se rozkládá na mírně svažitém terénu, a tedy vhodném pro relaxační procházky. Území leží po pravé straně státní silnice z Vřesiny do Píště. Původní majitelé panství si zde nechávali vysazovat tzv. hraniční duby, z nichž některé přetrvaly dodnes. Mezi ně patří i Mechtildin dub čili „Mechtilden Eiche“, v jehož blízkosti je bludný kámen ze skandinávské ruly.

Studánka

(GPS: 49°56'10.288"N, 18°11'6.025"E)

Lesní studánka na jihozápadním okraji obce – možnost občerstvení a odpočinku na okraji lesa při procházce či vyjíždce na kole – leží na cyklotrase „C“.

ZÁVADA

www.zavada.cz

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1349, kdy obec patřila k Dolnímu Benešovu. V roce 1527 koupili Závadu bratři Jan a Vavřinec z Drahotuš. Archeologické nálezy se na nynějším středověkém hrádku Závada prováděly třikrát. Byly nalezeny keramické střepy ze 14. a 15. století.

Hrádek Závada - „Švédské Šance“

(GPS: 49° 57' 01.86"N; 18° 10' 20.38"E)

Zachovalé, poměrně mohutné opevnění, pozůstatek středověkého hrádku se nachází v Panském lese vpravo od hlavní silnice Závada - Bohuslavice. Vlastní jádro má rozměry 26 x 22 m, první příkop má šířku 14 m při vrcholu a 2 m u dna, druhý příkop 10 m při vrcholu a 1,5 m u dna. Oba mají korýtkový tvar s rovným dnem. Val je široký 10 m a z jihozápadní a jihovýchodní strany tvoří plošinu. Že se jedná o středověký hrádek, dosvědčují nálezy několika sond z let 1930 - 1953. Lokalita je volně přístupná.

Kaple sv. Urbana

(GPS: 49°57'15.37"N, 18°9'47.52"E)

Kaple je z r. 1898.

UBYTOVÁNÍ A RESTAURACE

Informace o ubytování, dobrém jídle i pití
a další informace naleznete na:

www.hlucinsko.eu

Samborowice

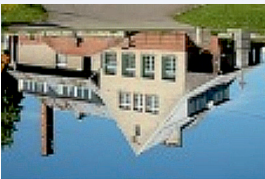
První písemná zmínka o vesnici je ve fundaci (zakládaci) listině z roku 1288. Název se odvozuje od jména Sambor. Samborowice se staly slavné díky pracím archeologů v letech 1973 - 1982 probíhajícími v pískovně asi 1 km na západ od vesnice. Tyto práce přivedly archeology k nalezení a prozkoumání 115 žárovyých hrobů lužické kultury a také k nalezení osady kultury kulovitých amfor.

Ve vesnici se nachází novobaroční farní kostel Svaté Rodiny z roku 1933.

Zerdziny

Zerdziny, které leží 4 km severozápadně od Ratiboře, se poprvé vyskytují v dokumentech z roku 1383. Ve 14. až 16. stol. byla vesnice majetkem ratibořské kolegiáty a poté se stala majetkem Pruského státu.

VÍCE INFORMACÍ

o polských gminách naleznete na:

www.kietrz.pl

www.krzanowice.pl

www.krzyzanowice.pl

www.pietrowicewielkie.pl

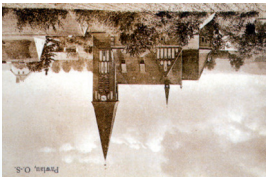
Maków

Maków leží nad řekou Cynou, severně od Pietrowic Wielkich – 10 km od Ratiboře. Jako doba vzniku se uvádí rok 1222, kdy Maków patřil hraběti Wernerovi, který byl palatýnem (vysoký státní hodnostář, zvl. v Uhrách) knížete Kazimíra z Opole. Do roku 1565 spadl Maków správně pod Ratiboř, v letech 1565 – 1575 spadl Opavu. Ve vesnici se nachází kostel sv. Jana Křtitele.

Pawłów

Pawłów je vesnici na hranici území obce Pietrowice, která byla poprvé zmíněna už kolem roku 1300. Ve vesnici se nachází neogotický farní kostel postavený v letech 1904 - 1916 na místě původního dřevěného kostela. Pawłów je známý zajímavě organizovanými dožínkami, které připravuje Farní rada ve spolupráci s Radou vesnice. Dožínky jsou každoročně slaveny třetí nedělí v září.

Pietrowice Wielkie

Vesnice byla poprvé zmíněna v roce 1373. V Pietrowicích se narodil R. D. Paweł Schabesta (1887-1967), etnolog světové slávy a velký znalec Pygmejů.

Ve vesnici se nachází kostel sv. Víta, Modesta a Krescencie, vybudovaný v 16. stol., rozšířený v letech 1822 a 1935. Z původního gotického kostela se zachovaly čtyři sloupky. Věž byla postavená v roce 1822. V kostele jsou obrazy z 2. pol. 18. stol. (mj. obraz sv. Mikuláše z roku 1827 namalovaný Antonínem Blaschem), barokní sochy a litinová náhrobní deska z roku 1843. Kostel byl oběhán obrannou zdí, ze které je zachován pouze úsek se stělnicemi. Mimo vesnici, u cesty do Gródcazanek, stojí dřevěný, roubený odpustkový kostel sv. Kříže postavený v roce 1667 a obnovený roku 1743. Kostel má bohatou barokní výzdobu z pol. 18. stol., mj. mezzotinta (grafická technika z hloubky, při které se měděná deska zdrcní vyškrobaváním, aby se dosáhlo měkké světelné modulace) s adorací zázračného obrazu Matky Boží z Rud., s pohledem na kostel a klášter, zhotovená Janem Eliášem Ridingerem z Vídně kolem roku 1752. U kostela se nachází neogotická kaplička z roku 1899 se zázračným pramínkem. V letech 2000 – 2005 vznikl na pozemku o rozloze 2,5 ha kolem kostela park s arboretem a vodním očkem. Vesnice má zástavbu oválnou, soustředěnou kolem náměstí. Zachovalo se značně množství státek francického typu z konce 19. a začátku 20. stol., máčírna lnu z konce 19. stol. a také socha sv. Jana Nepomuckého z 18. stol.

řekou Troja bylo založeno ve 13. – 14. stol. Přes tuto lokalitu vede část cyklostezky, která spojuje obce Sudice, Kietrz, Krzanowice a Pietrowice Wielkie.

Kornicy

Vesnice je zmiňována již kolem roku 1300, i když existují zápisy z roku 1283, kde ji vzpomíná Měsko na Kornicy. V 2. pol. 15. stol. patřila vesnice rodu Pyrzyňových a v polovině 16. stol. přešla do majetku Reisswitzových, kteří koupí okolních vesnic vytvořili tzv. „kornický stát“. V roce 1711 bylo toto území rozděleno a od té doby se majitelé často střídali.

Na území vesnice se nacházejí zbytky zámku postaveného v polovině 14. stol. – zachovány jsou pouze linie hrází a vstupu do sklepů. Na území obce jsou dvě obytné budovy z roku 1889 a sklad z roku 1890. Za zhlédnutí stojí také špýchar z 18. – 19. stol., obytný dům z roku 1891, kaple z konce 18. stol. s barokně – lidovou řezbou sv. Jana Nepomuckého a také dvorský park a v něm monumentální exempláře dubů a lip.

Krowiarki

Název Krowiarki byl vesnici dán po 2. světové válce. V místním nářečí je vesnice nazývána „Krawatem“. V němčině se vesnice jmenovala „Polnische Krawarn“. Název vesnice se měnil mnohokrát: 1223 –

Cravar, 1278 – Krawar, 1679 – Krawarsz, potom Krawaře, v polštině Krowiarze – tedy chovatelé krav. Není jasné, kdy vesnice vznikla, nejpravděpodobněji na přelomu 12. a 13. stol.

V obci se nachází kostel Narození Panny Marie, který byl postaven v roce 1709, ale již mnohem dříve (1223) zde stál dřevěný kostelík. V letech 1852 – 1877 byl původně dřevěný palác celkově přestavěn a byl založen park. Roku 1898 Donnermarckovi dostavěli neogotické zděné křídlo paláce na místo shodného křídla dřevěného (v roce 1892). Palác v takovém stavu je zachovány do současnosti.

Lekartów

První písemná zmínka pochází z roku 1445, název pochází od jména Lektart. Ve vsi je kaple z roku 1820, rekonstruovaná roku 1860 (uvnitř se nachází socha sv. Jana Křtitele z poloviny 18. stol.) a také kající kříž nazývaný „cyrylikem“.

Gmina Pietrowice Wielkie

www.pietrowicewielkie.pl

Gmina Pietrowice Wielkie je základni územní správaí jednotkou, (středisková obec) pod kterou spadá 10 vesnic – Cyprianów, Gródczanki, Kornicy, Krowiarki, Lekartów, Maków, Pawłów, Pietrowice, Samborowice, Zerdziny.

Zabętków

Ve vesnici stojí za zhlédnutí kostel sv. Hedviky Slezské postavený v letech 1936 – 1937 s barokní lldovou řezbou Krista Zmrtvýchvstaleho. V Zabętkově se také nachází známé tržiště.

Cyprianów byl síce původně částí Janowic, ale v současnosti jsou vesnice spojeny. Název pochází od jména učitele Cypriána. V roce 1339 byl majitelem vesnice rytíř Měško na Kornicy, který ratibořskému farnímu kostelu daroval polovinu z výnosů, které vesnice přinášela. Během krátké doby se vesnice stala vyhradně majetkem ratibořské kolegiáty. V roce 1861 vesnici zničil velký požár. Z Cyprianowa pocházel Emanuel Smolka (1820-1854) - významný slezský aktivista Jara

národů z roku 1848. Farní kostel Nejsvětější Trojice byl postaven v letech 1865 - 1888 v neogotickém slohu. Navíc se zachovalo několik typických státek franckého typu z konce 19. a začátku 20. stol. a kaplička z poloviny 19. stol.

Gródczanki

První písemné zmínky o vsi pocházejí z roku 1377, název se vyznačuje českou fonetikou: hrádčany – lidé z Hradka. U silnice do Pietrowic stojí dřevěný odpustkový kostel. Hradisko nad

Owsiszczce

Nejkrásnější vesnice Slezského kraje v roce 2007. V obci byl nalezen pěstiti kůln z doby před 250 tis. lety – nářadí prehistorického člověka. Za zhlédnutí stojí neorománský farní kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova postavený v letech 1923 – 1924.

Roszków

Vesnice z 16. století s kostelem Nejsvětějšího Srdce Ježíšova postaveným v letech 1881 – 1883 původně jako neogotická kaple. Podél Roszkovské štěrkovny až k mostu v Krzyżanovicích vede cyklostezka.

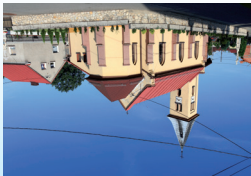
Rudyszwałd

Vesnice vznikla na přelomu 13. a 14. století. Za zhlédnutí stojí farní kostel Nejsvětějšího Trojice postavený v roce 1935. V ulici Zabellkovské se nachází kající kříž – kamenný památník středověké jurisdikce vytesaný z pískovce, postavený vrahem jako zadostiučinění za svůj přestupek.

Tworków

Významnou památkou je barokní farní kostel sv. Petra a Pavla postavený v letech 1691 – 1694 dle projektu Jana Zellerera z Opavy. V interiéru je zachována krásná štuková dekorace Antonína Signa z Opavy. Nad kůrem je malba zobrazující poslední soud, kolátorská lóže (vyhrazené místo v kostele pro rodinu, která se o kostel stará - např. majitel panství, ke kterému kostel náleží atd.) z konce 17. století a také bohatě řezbářsky zdobený hlavní oltář ze stejného období s obrazem „Nakrmění davu“.

Na okraji vsi se nachází pozdně barokní filiální poutní kostel sv. Urbana postavený v roce 1779. (Filiální kostel – kostel, při němž není zřízena farnost a který tak patří do správy faráře sídlícího jinde.) Vevnitř se nachází kolátorská lóže zdobená erbem Eichendorffů a rokokovým oltářem z roku 1779. Zámek v Tworkově je zřícenina a turistům je přístupný jen z části. V bývalém palácovém parku se dnes nachází bazén, který je v provozu v letním období. V Mlynské ulici se nachází mlyn z roku 1914 poháněný turbinou, který stojí v místě staršího dřevěného vodního mlyna zminěného v roce 1703. Mlyn je v provozu dodnes a již deset generací je ve vlastnictví rodiny Pawlik.

pozůstatky vodních příkopů a také středověkých bašt. Nad židovských bankéřů Rothschildů. U paláce se kdysi nacházel mezinárodní hraniční přechod. Památkou těch dob dodnes zůstává hraniční most z roku 1899, kdysi nazýván jubilejním mostem císaře Františka Josefa, a u něho budova vlakového nádraží z pol. 19. století. Za zhlédnutí také stojí budova vlakového nádraží z pol. 19. století, která byla postavena v souvislosti se zprovozněním prvního vlakového spojení Pruska a Rakousko – Uherska přes Ratibor - Chahupki v roce 1847.

Krzyzanowice

Palác v Krzyzanowicích byl postaven v roce 1670 jako „okázalý“ panský dům na místě staršího sídla. Kolem roku 1860 byl přestavěn bohatou rodinou Lichnovských v neogotickém slohu. Budova byla tehdy obohacena o kulatou věž v jihovýchodním rohu stavby. Z poloviny 19. století pochází stavba brány ve slohu anglické neogotiky se zachovalou ozdobnou litií novou mříží a inskripční tabulí (tabule s nápisem). Okolo paláce je arboretum, kde roste mnoho exotických druhů stromů, mezi nimiž okázalý liriodendron tulipifera, tedy liliovník tulipánokvětý z čeledi šacholánovitých. Hosty zde byli významní hudebníci doby romantismu. V srpnu roku 1806 zde na pozvání Lichnovských koncertoval její rodinný přítel Ludwig van Beethoven a v roce 1848 zde pobýval Ferenc Liszt. Ve vsi stojí také za zhlédnutí pozdně barokní farní kostel sv. Anny vybudován v letech 1791 – 1793. Nad vchodem do chrámu je okázalá kartuše s erbem Lichnovských. Každý rok v květnu se na památku pobytu Liszta a Beethovena v Krzyzanowicích konají koncerty vážné hudby.

Nowa Wioska

Nejmenší vesnice gminy, která vznikla ve 14. století, byla po dlouhá léta částí Owsiszczce. Vede k ní lipová alej, která je dnes už přírodní památkou. Už mnoho let v době vánočních svátků stojí za zhlédnutí osvětlené domy a zahrádky u domu.

člověka na současném polském území. První písemně zmínky o většině vesnic, které jsou součástí obce Krzyżanowice, pochází z 12. – 14. století.

Bienkowice

Obec se může pochlubit nejstarší funkční kovárnou, působící v obci již od roku 1702 a bohatě vybaveným muzeem kovářství. Farní kostel Všech svatých je zmíněn už v roce 1351. Současný barokní kostel byl postaven v letech 1719 – 1730. V hlavním oltáři se zachoval obraz všech svatých autora Antonína Scholtze (1736). V Ratibořské ulici se nachází neogotický klášter sester alžbětinek, postavený roku 1900. Současně je to kulturní centrum, knihovna a místní muzeum s expozicí historie přítoku horní Odry, mezi jinými i zuby a kly mamutů a nácti pravěkých lidí. Ve staré hasičské zbrojnici se nachází historická, ale funkční koněpřežná stříkačka z roku 1906.

Odnepaměti se na druhý den velikonočních svátků koná v Bienkovicích tradiční liturgický průvod na koních zvaný Osterreiten. O svátku sv. Huberta je pořádán hon na lišku.

Bolesław

Ve vesnici se nachází neorománský farní kostel sv. Hedviky Slezské postavený v letech 1874 – 1877. V sousedství je škola z roku 1898. V obci je také zachovalý mlýn z roku 1849 a 3 dvoupatrové sýpky z 18. a 19. století.

Chałupki

Největší atrakcí Chałupki je chráněná přírodní oblast – pohraniční meandry Odry. Nachází se zde několik významných uskupení vzácného rostlinstva, mj. lužní lesy s olší lepkavou, jasanelem, vrbovo – topolové lesy a také fragmenty vlhkých luk. Je zde potvrzen výskyt přes 120 druhů rostlinstva. Žijí zde bobří, vydry, vzácně druhý mořil a také ohrožené druhy brouků. Svá hnízda v trhlínkách břehů, způsobených říční erozí, staví ledňáček říční. Územím meandru vede polsko – česká naučná stezka.

U břehu Odry se nachází barokní palác vystavěný v roce 1682 na základech středověké tvrze nazývané kdysi Bartus - werde. O prvotním obranném charakteru tohoto místa svědčí zachované

Wojnowice

Kostel Povýšení svatého Kříže byl postaven obyvateli Ratiborů, stavitelům byl František Bolek. V letech 1793 - 1794 spolupracoval s tesařským mistrem Františkem Hubnerem na plán řeckého rovnomanného kříže. V roce 1931 byl kostel rozšířen přístavbou příčné lodi a nového presbytáře.

- kostel Povýšení sv. Kříže je otevřený pro všechny od rána do večera

GPS: 50°3'25.992"N, 18°9'5.651"E

- palác Wojnowice z 19. století s parkem

a Muzeem dávne vsi – možnost prohlídky po předchozí domluvě
GPS: 50°3'39.204"N, 18°9'8.892"E.

Nachází se zde také restaurace a hotel.

V gmíně Krzanowice se konají různé zajímavé kulturní události

silně spjaté s místní tradicí a folklórem. Je to např. pochování basy – tradiční masopustní zábava s inscenací. Výjimčný v celostátním měřítku je koněspřežný průvod do kostela sv. Mikuláše, místními nazývaný "svatým Mikulaškem" nebo prostě "Mikulaškem", který se koná každoročně 6. prosince. Každoročně se konají také obecní dožínky s průvodem a barevně a legračně ozdobenými zemědělskými stroji. V období vánočních a velikonočních svátků se koná Festival regionální kuchyně.

V gmíně Krzanowice se nachází nově vybudovaný komplex

sportovních hřišť "Orlik 2012", který je po předchozí rezervaci

přístupný všem. V Krzanowicích je také volně přístupné zábavné hřiště pro nejmenší.

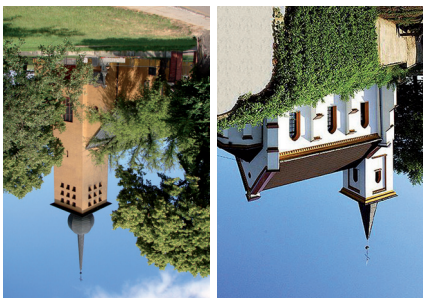

Gmina Krzanowice

www.krzanowice.pl

Gmina Krzanowice se nachází v ratiborském okrese, v jihozápadní části slezského kraje. Její rozloha je 6900 ha a žije v ní kolem 11 500 obyvatel. Obec Krzanowice je základní územní správní jednotkou (středisková obec), pod kterou spadá 10 vesnic: Krzanowice, Chałupki, Tworków, Bieńkowice, Bolesław, Owsiszczce, Nowa Wioska, Roszków, Rudyszwałd a Zaberków. Východní hranicí obce je řeka Odra a na jihu a západě státní hranice. Napomáhá tomu mírné klima utvářené vzdušnými proudy vyplývající z blízkého sousedství Moravské brány. Právě takový typ klimatu je optimální pro zemědělství. Historie území nad horní Odrou sahá do doby kamenné. Na území obce bylo nalezeno kamenně nářadí datováno 240 tis. – 180 tis. let před naším letopočtem, které je nejstarší stopou přítomnosti

GPS: 50°2'5.711"N, 18°5'32.891"E

na území ratibořského okresu.

v letech 1930 – 1931, je jediným objektem v kubistickém slohu

Kostel sv. Barbory, filiální kostel farnosti Krzanowice postavený

GPS: 50°1'59.807"N, 18°5'25.367"E

zahynuli v I. světové válce.

na fasádě je pamětní deska připomínající všechny obyvatele, kteří

Kaple sv. Barbory je neogotická, postavená v r. 1884, s věží,

Pietraszyn

GPS: 50°0'42.732"N, 18°9'37.98"E

Lichnovských – možná je pouze prohlídka vně objektu

- zástavba bývalého folvarku (panství s hospodářstvím) rodiny

GPS: 50°0'23.148"N, 18°9'14.867"E

- kostel sv. Augustýna je otevřen pro všechny od rána do večera

zhotovené firmou Meyer z Mnichova a také zastavení křížové cesty.

kříteleinice; v presbytáři jsou sochy sv. apoštolů Petra a Pavla

Ježíšova. Dále je v kostele gotická kazatelna,

jsou dva - mariánský a Nejsvětějšího Srdce

sv. Jana Křtitele a sv. Floriána, boční oltáře

patrona. Po stranách se nachází oltářní sochy

z Kolína nad Rýnem s obrazem hlavního

oltář dřevěný, zhotovený firmou Wefers

postavený v letech 1904 – 1905 má hlavní

Farní neogotický kostel sv. Augustýna

Borucin

Neposkvrněného početí; GPS: 50°1'4.223"N, 18°7'17.688"E

- středověké náměstí s barokním sloupem Nejsvětější Panny Marie

díkůvzdání králem Janem III. Sobieským.

(tabule s popisem), dle zpochybněné tradice ponechána zde jako

inskripce z 2. pol. 17. nebo 18. stol.

s vylišovanými suknykami a německými

Boží Kodeňské, namalované na plechu

Na fáře se nachází kopie obrazu Matky

mozaiky Krista Krále a dvanacti apoštolů.

Na stěnách presbytáře se nachází zajiřavé

v r. 1928, má interiér v basillikovém stylu.

Farní kostel Krista Krále byl postavený

Bojanów

Gmina Krzanowice je zřekladní územní jednotkou, (středisková obec) pod kterou patří pět vesnic: Krzanowice, Bojanów, Borucin, Pietraszyn, Wojnowice.

Krzanowice

V gmině se nachází farní kostel sv. Václava, zmíněný v roce 1288, byl původně dřevěný. V současnosti je novobaroční, postavený v letech 1914 - 1915 dle projektu Josefa Seyfrieda. Hlavní oltář je zasvěcen patronu kostela. Dva boční oltáře sv. Anny a sv. Josefa s Ježíškem jsou barokně - klasicistické z 18. stol., rokoková kazatelna je z konce 18. stol. Z tohoto období jsou také sakristijní skříně s ozdobným kovářím, obraz sv. Marii Magdalény umývající Kristu nohy a pozdně barokní sochy svatých - Hedviky, Floriána, archanděla Michaela a Krista Zmrtvýchvstaleho.

Kostel sv. Václava je otevřený pro všechny od rána až do večera
GPS: 50°1'3.522"N, 18°7'11.547"E

Filiální kostel (kostel, při němž není zřízená farnost, a je spravován jinou farností) sv. Mikuláše (Mikolašek), zmíněný jako dřevěný v roce 1613, je v současnosti pozdně barokní z roku 1744. Byl postaven jako poděkování za záchranu Krzanowic před uherským nájazdem. Dnešně byla cihlovou zdí. Uvnitř kostela se nachází neogotický oltář s pozdně barokními sochami

dvou biskupů a klasicistická kazatelna z přelomu 18. - 19. stol. s baldachýnem uzavřeným řezbou beránka.
GPS: 50°1'22.527"N, 18°8'5.323"E.

Tel. na faru: +48 32 410 80 94

Středověké náměstí s barokním sloupem Nejsvětější Panny Marie Neposkvrněného početí
GPS: 50°1'4.223"N, 18°7'17.688"E

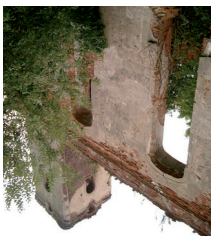
Wojnowice se v roce 1294 jmenovaly Woianowicz, v roce 1377 Wojnowicz. V roce 1945 přešla přes Wojnowice sedmkrát válečná fronta, což způsobilo značně poškození vesnice. Většina domů se nehodila ani k rekonstrukcím.

Wojnowice

Vesnice je ze tří stran obklopena hraničemi České republiky. Dle legend přes vesnici vedla jantarová stezka. Ve znaku vesnice je znázorněný klíč ke špycharu a radlice. Na území vesnice vede náboženskou činnost církve evangelická augsburského vyznání a církve římskokatolická.

Ściborzycze Wielkie

- dřevěný poschodový špychar
1804 - 1807 na místě dřívějšího chrámu z roku 1403
- zřícenina evangelického kostela, který byl postaven v letech 1804 - 1807 na místě dřívějšího chrámu z roku 1403
- archeologické stanoviště z doby dolního paleolitu s jedněmi z nejstarších stop přítomnosti člověka na polském území
- částečně chráněná krajinná oblast Rozumice, která byla zřízena v roce 2000 pro zachránu listnatého lesa. Vyskytuje se zde 171 rostlinných druhů, z nichž 7 je chráněných. Nejzajímavější, na které je možné v rezervaci narazit, jsou hvězdnaté zubaty, lilie zlatohlavá a ostřice hubená. Fauna rezervace je také zajímavá. Žijí zde hrdlička divoká, lejsek bělokřký, slepýš křehký, netopýr ušatý, netopýr rezavý atd.
- památník padlým v I. světové válce s nápisem „Nikdy více války“ v polštině a němčině

Za zhlédnutí stojí:

Podél cest vedoucích do Rozumic jsou vysázeny třeshňové stromy. z Horních Franků.
1335. Osada byla pravděpodobně obydlena lidmi, kteří sem přišli zde nacházela osada, o níž první písemná zmínka pochází z roku 1260 se Vesnice položená v lehce pahorkovitém okolí. V roce 1260 se

Rozumice

Nova Cerekwia

Poblíž vesnice byly nalezeny mnohé památky po četných prehistorických osadách. První psaná zmínka o vesnici pochází z roku 1234. Nova Cerekwia získala městská práva v 13. stol., ale před II. světovou válkou o ně přišla.

Za zhlédnutí stojí:

- zřícenina hřbitovního kostela sv. Václava z r. 1688, kde jsou zachovány kamenné epitafy
- kostel sv. Pavla a Petra postavený v letech 1783-1787 ve slohu pozdně barokním s klasicistickými motivy
- zřícenina zámku rodu Vrboů z 16. stol.
- třípólový viadukt postavený v r. 1907, který je součástí bývalé vlakové linie Baborów – Opava přes Piliszcz. Poslední vlak po tomto viaduktu projel v roce 1996.
- městský charakter zástavby s rozsáhlým čtyřbokým náměstím

Piliszcz

Vesnička se nachází na historické cestě, kterou v roce 1683 táhl král Jan III. Sobieski na Vídeň. Na památku této historické události se v kostele Panny Marie nachází obraz, který toto tažení znázorňuje. V roce 1884 byl v okolí vesnice nalezen tzv. „poklad z Piliszcze“, pocházející z doby bronzové - nálezkeramiky a náramky. Piliszcz je charakteristický velkými množstvím zeleně (stromy a vzácné či okrasné keře), nejdopulárnější je zde lípa. V lesích okolo vsi je také velké množství hřbitů jako např. pýchavka obří, která je chráněna.

Za zhlédnutí stojí:

- goticko-renesanční odpustkový kostel Matky Boží piliszczanské z roku 1593, známé poutní místo.

Rogożany

Rogożany – vesnice v obci Kietrz známá už v r. 1377 jako Rosesan.

- kurhany (mohyly), které se nacházejí na sever od Lubotyňa, před bývalým folvarkem vedle pískovny
- folvark Konstanzienhof, (panství s hospodářstvím) který byl součástí vesnice, se nachází na sever od Lubotyňa, okolí je porostlé stromy, přes které je vidět zřícenina budovy
- hrob a pamětní deska bývalých majitelů Lubotyňa

Ludmierzyc

Malá vesnice v jihozápadní části gminy Kietrz, přes kterou protéká řeka Ostra. Dle tradice vesnice vznikla ve 12. stol. V letech 1540 - 1665 Ludmierzyc podlehl evangelickému vlivu (luteranismus byl zde vyznáván nejdéle z celého okolí). Kolem roku 1910 zde existovala věznice. Silnicí, která vede do Pilszca, táhl Jan III. Sobieski v roce 1683 se svými vojsky na Vídeň.

Za zhlédnutí stojí:

- kamenná socha Krista zhotovená Paulem Ondruschem z Głubczyc, která je umístěna na fasádě kostela

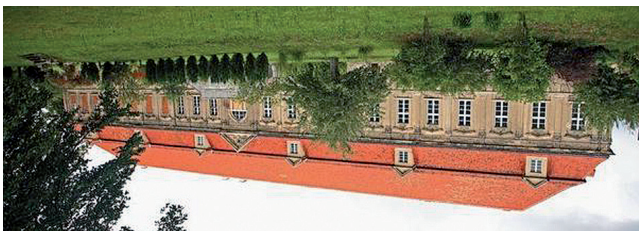

Nasiedle

Vesnice je poprvé zmíněna v ruské Ipatjevské kronice v r. 1253 jako hrad Nasile.

Za zhlédnutí stojí:

- barokní palác s regentními motivy na fasádě postavený v r. 1730
- kostel sv. Jakuba Staršího z roku 1881
- kříž pokání datován na 14. – 16. stol.

- neogotický kostel z roku 1262
- písckovna
- vesnický park, ve kterém se nachází památný strom lípa drobnolistá

Za zhlédnutí stojí:

pivovar a také bažantnice.
nazvána „zámekou“. V 19. stol. se ve vesnici nacházel lihovar,
od vsi stál kdysi zámek, a proto studna v úpatí pahorku byla
První písemná zmínka o vesnici je z roku 1262. Na pahorku jižně

Lubotyň

- památný kostelík sv. Anny
- zabili v hádce o hranice svých polností
- pomník „Ecce homo“ věnovaný dvěma bratřím, kteří se navzájem

Za zhlédnutí stojí:

„Cozluky“, tedy „Malé kůzle“;
koupil Kozłowski jako nájemnou vesnici. Tehdy se jmenovala
První zmínka o této lokalitě je z roku 1272, když olomoucký biskup

Kozłowski

- tak i ze zahraničí.
- Kietrz - Rohov, který v červnu přitahuje mnoho běžců jak z Polska,
- Mezi tradice Kietrzu se už vepsal i každoroční půlmaratón
- komplex hřišť „Orlik“
- památník na počest deportovaných na Sibiř
- plavecký bazén v Kietrzu
- původně vzniklo v roce 1930 jako střední škola J. von Eichendorffa
- Všeobecně vzdělávací lyceum C. K. Norwida v Kietrzu, které
- nachází poblíž farního kostela
- zřícenina paláce (16. - 19. stol.) sídla rodu Gaschinů, která se
- v sousedství náměstí
- socha sv. Floriána z pol. 18. stol., která se nachází v parku
- navštívení v horní části skulptury umístěné uprostřed náměstí
- barokní náboženská skulptura z 1. pol. 18. stol. s výjevem
- klášterní kostel Tří králů
- pozdně barokní hřbitovní kaple sv. Kříže z poloviny 18. stol.
- půdorys a uzavřenou barokní kopuli s lucernou.

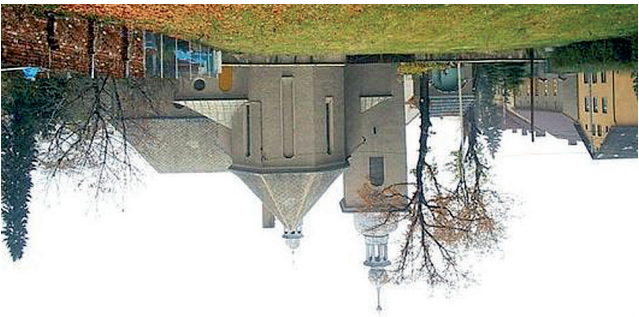
Gmina Kietrz je základní územní správní jednotkou, (středisková obec) pod kterou spadá 12 obcí – Dzierzysław, Kietrz, Kozłowski, Lubotyń, Ludmierzyc, Nasiedle, Nowa Cerekwia, Pilszcz, Rogożany, Rozumice, Ściborzyc Wielkie a Wojnowice.

Dzierzysław

Lokalita je už od 10. stol. obydlena Slovany. Její název pochází z moravštiny. Ve vesnici dlouhou dobu fungoval velký sádkovcový důl, který vznikl v mládí a byl využíván až do roku 1972. Na polích v okolí Dzierzysława provádějí studenti Jagellonské univerzity z Krakova archeologické vykopávky. V srpnu roku 2000 zde archeologové našli první v Polsku obydlenou osadu lidí magdalénské kultury starou asi 12 tis. let. Za zmínku stojí nalezení dvou hematitových figurek Venuše.

Za zhlédnutí stojí:

- rezervace Sádruhá hora – vytvořena v r. 1957, na území se nachází stepní rostlinstvo a porosty jako např. zvonek bolohýsky, černohlávek velkokvětý, řimbaba chocholátná
- kostel sv. Bartoloměje postaven v roce 1936 na základech starého kostela z 15. stol., který byl zničen ve třicetileté válce
- „Park pěti bran“ – zřízený obyvateli v místě, kde kdysi stál okázalý palác postavený v polovině 18. stol. italskými mistry. Palácový prostor měl pět bran – odtud název parku.
- „Voda dzierzysławianka“ – stálý pramen vody
- „Kvetoucí studna“
- Skalni zahrada „Stodola“ – ulice Kościuszki 21

Kietrz

Na území dnešního města existovala slovanská osada už v 11. stol. Rok 1321 se přijímá jako datum nabytí městských práv, a to proto, že se olomoucký biskup Konrad I. zmiňuje o Kietrzu jako o městě při psaní dokumentu „Akt změny polnosti“. V letech 1557 - 1877 byl Kietrz majetkem slezského rodu von Gaschin.

Za zhlédnutí stojí:

- barokní farní kostel sv. Tomáše z 16. a 18. stol. – valeně klenutá trojlodní basilika, boční lodě dostavěné barokními kaplemi s kopulemi a lucernami, osmibokou věží vyřezávanou z čtvercového

Na kole bez hranic

Průvodce po cyklostezkách polských gmin

Gmina
Wielkie
Pietrowice

Gmina
Krzyżanowice

Gmina
Krzanowice

Gmina
Kietrz

Tento materiál byl vydán v rámci projektu reg. č. CZ.3.22/3.3.04/1.1.026/33 s názvem NA KOLE BEZ HRANIC / NA ROWERZE BEZ GRANIC za finanční podpory z Operačního programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika 2007 - 2013.

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO PRZEDKŁADUJE HGRANICE / PRZEDKŁADUJE HGRANICE

CiA/CeA3
2007.2013

